

Republica Moldova
CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE
DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr. 117g/2019

privind excepția de neconstituționalitate
a unor prevederi din articolul 313 din Codul contravențional

CHIȘINĂU

3 octombrie 2019

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlui Vladimir ȚURCAN, *președinte*,
dlui Eduard ABABEI,
dnei Domnica MANOLE,
dlui Nicolae ROȘCA,
dnei Liuba ȘOVA,
dlui Serghei ȚURCAN, *judecători*,
cu participarea dlui Marcel Lupu, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 13 iunie 2019,
Înregistrată pe aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 3 octombrie 2019 în camera de consiliu,

Pronunță următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a sintagmelor „în mod vădit” și „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional, ridicată de către dl avocat Anatolie Ceachir, în dosarul nr. 4-479/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost depusă la Curtea Constituțională pe 13 iunie 2019 de către dna judecător Elena Costiuc.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul Ciocana, se află cauza de învinuire a dlui Serghei Brînză de comiterea contravenției prevăzute la articolul 313 din Codul contravențional [*Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu*].

4. În cadrul examinării cauzei, dl avocat Anatolie Ceachir a ridicat excepția de neconstituționalitate a sintagmelor „în mod vădit” și „intereselor publice” din art. 313 din Codul contravențional.

5. Prin încheierea din 31 mai 2019, instanța de judecată a admis ridicarea excepției de neconstituționalitate și a dispus trimiterea sesizării către Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

6. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 23

Dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle

„[...]”

(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative.”

7. Prevederile relevante ale Codului penal al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. nr. 985 din 18 aprilie 2002, sunt următoarele:

Articolul 328

Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

„(1) Săvârșirea de către o persoană publică a unor acțiuni care depășesc în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege, dacă aceasta a cauzat daune în proporții considerabile intereselor publice sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice,

se pedepsește cu amendă în mărime de la 650 la 1150 unități convenționale sau cu închisoare de până la 3 ani, în ambele cazuri cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita o anumită activitate pe un termen de la 2 la 5 ani.”

8. Prevederile relevante ale Codului contravențional al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 218 din 24 octombrie 2008, sunt următoarele:

Articolul 313

Excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu

„Săvârșirea unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine **intereselor publice** sau drepturilor și intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, dacă fapta nu întrunește elementele constitutive ale infracțiunii,

se sancționează cu amendă de la 30 la 90 de unități convenționale cu privarea de dreptul de a deține o anumită funcție sau de dreptul de a desfășura o anumită activitate pe un termen de la 3 luni la un an.”

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul a invocat faptul că legea nu stabilește criterii clare și previzibile în baza cărora autoritățile care aplică legea ar putea stabili întinderea noțiunilor „în mod vădit” și „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional, normă care stabilește răspunderea pentru excesul de putere sau pentru depășirea atribuțiilor de serviciu. În sprijinul celor enunțate, autorul excepției de neconstituționalitate a făcut referire la Hotărârea Curții Constituționale nr. 22 din 27 iunie 2017, prin care a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal.

10. În opinia autorului excepției de neconstituționalitate, prevederile contestate contravin articolelor 1 alin. (3), 20, 22 și 23 alin. (2) din Constituție.

B. Aprecierea Curții

11. Examinând admisibilitatea sesizării, Curtea constată următoarele.

12. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului contravențional, ține de competența Curții Constituționale.

13. Curtea constată că excepția de neconstituționalitate a fost ridicată de către dl avocat Anatolie Ceachir, în dosarul nr. 4-479/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana. Astfel, sesizarea este formulată de către subiectul căruia i s-a conferit acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție.

14. Obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie sintagmele „în mod vădit” și „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional. Deși a menționat pretinsa încălcare a articolelor 1 alin. (3), 20, 22 și 23 alin. (2) din Constituție, autorul excepției de neconstituționalitate susține, în principal, că prevederile contestate sunt contrare exigențelor calității legii.

15. Cu privire la critica sintagmei „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional, Curtea observă că, în susținerea opiniei sale, autorul excepției face trimitere la HCC nr. 22 din 27 iunie 2017, prin care a fost declarat neconstituțional textul „intereselor publice sau” din alineatul (1) al articolului 328 din Codul penal. În acest sens, autorul excepției invită Curtea să procedeze de o manieră similară.

16. Totuși, Curtea constată existența unor diferențe între raționamentele care au stat la baza HCC nr. 22 din 27 iunie 2017 și raționamentele invocate în prezenta sesizare.

17. Așadar, în HCC nr. 22 din 27 iunie 2017, examinând prevederile articolului 328 alin. (1) din Codul penal, Curtea a constatat că una dintre urmările prejudiciabile ale infracțiunii de exces de putere sau de depășire a atribuțiilor de serviciu o constituie provocarea unor daune considerabile „intereselor publice”. Curtea a observat că articolul 328 alin. (1) din Codul penal prevede o infracțiune materială și include interesul public în urmările prejudiciabile ale acesteia, însă norma de trimitere (articolul 126 alin. (2) din același Cod), în baza căreia se evaluează *in concreto* prejudiciul provocat în fiecare caz, nu stabilește *expressis verbis* „interesul public” ca valoare socială care poate fi determinată (§§ 77, 78).

18. În acest sens, Curtea a reținut că, prin caracterul general al formulării urmărilor prejudiciabile menționate *supra*, exista riscul ca organele de drept să aplice articolul 328 alin. (1) din Codul penal nu ca pe o infracțiune materială, ci ca pe una formală, adică doar în baza constatării acțiunilor incriminate, făcând abstracție de evaluarea urmărilor prejudiciabile (HCC nr. 22 din 27 iunie 2017, § 81).

19. Totuși, spre deosebire de articolul 328 alin. (1) din Codul penal, articolul 313 din Codul contravențional stabilește răspunderea pentru excesul de putere sau depășirea atribuțiilor de serviciu care contravine „intereselor publice” fără provocarea unor urmări prejudiciabile. Sintagma „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional descrie doar fapta, nu și urmarea prejudiciabilă. Altfel spus, contravenția în discuție este una formală.

20. Astfel, deși autorul excepției face trimitere în motivarea sesizării la HCC nr. 22 din 27 iunie 2017, nimic din hotărârea menționată nu denotă faptul că raționamentele acesteia trebuie aplicate, de o manieră absolută, cu privire la sintagma „interese publice” din alte acte normative. Raționamentele HCC nr. 22 din 27 iunie 2017 aveau în vedere o situație particulară, *i.e.*

imposibilitatea determinării mărimii daunelor provocate unei entități imateriale generale – „interesul public”.

21. Pentru consolidarea raționamentelor sale, Curtea va efectua o analiză abstractă a previzibilității sintagmei „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional.

22. Articolul 313 din Codul contravențional sancționează fapta de comitere a unei acțiuni care depășește în mod vădit limitele drepturilor și atribuțiilor acordate prin lege și care contravine intereselor publice. Pe de altă parte, articolul 3 din Legea integrității nr. 82 din 25 mai 2017 prevede definiția noțiunii de „interes public”. Așadar, prin „interes public” se înțelege interesul general de dezvoltare a bunăstării societății în ansamblu și de realizare a intereselor private legitime, garantat prin funcționarea entităților publice și private, precum și *prin exercitarea atribuțiilor de serviciu ale agenților entităților menționate în strictă conformitate cu prevederile legale, în mod eficient și econom din punct de vedere al utilizării resurselor*. Prin urmare, Curtea constată că, printr-o interpretare rezonabilă și sistematică, interpretul legii poate să identifice sensul noțiunii în discuție. De altfel, Curtea precizează că principiul coerenței sistemului juridic impune ca interpretul legii să aibă în vedere toate normele juridice relevante ale sistemului de drept național.

23. Cu privire la sintagma „în mod vădit”, Curtea constată că aceasta este utilizată în articolul 313 din Codul contravențional pentru a descrie modul de comitere a acestei contravenții.

24. În jurisprudența sa, Curtea a menționat că exigența previzibilității este îndeplinită atunci când justițiabilul poate **cunoaște, din chiar textul normei juridice pertinente**, iar la nevoie cu ajutorul interpretării acesteia de către instanțe sau cu ajutorul unor juriști profesioniști, care sunt acțiunile și omisiunile ce-i pot angaja răspunderea penală și care este pedeapsa care îi poate fi aplicată, în cazul încălcării unei norme (HCC nr. 12 din 14 mai 2018, § 40).

25. În acest caz, semnificația termenului contestat poate fi dedus nu doar cu ajutorul consultanței juridice de specialitate, ci și din sensul obișnuit al acestuia (a se vedea *Moiseyev v. Rusia*, 9 octombrie 2008, § 241; *Berardi și Mularoni v. San Marino*, 10 ianuarie 2019, § 54). Instanțele judecătorești pot stabili valențele noțiunii „în mod vădit” doar în baza textului care îl specifică, adică prin aplicarea simplă a regulilor de interpretare lingvistică, pornind de la sensul uzual al termenului. În opinia Curții, această noțiune este suficient de clară și previzibilă.

26. În baza celor menționate, Curtea constată caracterul nefondat al excepției de neconstituționalitate.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a sintagmelor „în mod vădit” și „intereselor publice” din articolul 313 din Codul contravențional, ridicată de către dl avocat Anatolie Ceachir, în dosarul nr. 4-479/2019, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul Ciocana.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă niciunei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Vladimir ȚURCAN

*Chișinău, 3 octombrie 2019
DCC nr. 100
Dosarul nr. 117g/2019*